

Պատասխանատու
Յովհաննէս Փիլիպեան

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԻՈՅ

Նամակըն ուղղելի էն
առ. Ղ. Գ. Պալագարեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԲԱՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԻՈՅ ԵԱԲԱԹ 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1881

ԹԻՒ 1185

Ե. Զ. Դ.

Խմբագրութիւնս կը խնդրէ այն անձերէն ուրիշ տակաւին չեն վճարած մեր լրագրի բաժանորդացիին, բարեհաճին փութացնել զայն առ խմբագրութիւնս :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Անդիւնս Սկիւտիացի վարձակալներու միութիւնի մի տեղի ունեցաւ Ապրիլի մէջ, ուր 40.000 վարձակալաց կողմէ 2—3000 չափ ներկայացուցիչներ կային, որք Մեծին Բրիտանիոյ մէջ Հողային կանոնադրին մէջ մուծելի բարեփոխման վրայ փնտրանքացան, քուէարկուեցան խնդրոյն հետեւեալ զիտար կէտերն. — վարձուց նուազութիւնն, շնորհաւոր այն օրինաց որք կ'արգիլեն վարձակալաց հողի աւեր լինել, հաստատութիւն օրինաց որ ապահովէ զփոխարինական վարձատրութիւն յաղագս բարւոյն մանց որք վարձակալաց աշխատութեամբ կը դործագրուին ազարակաց մէջ. վերջապէս վարձակալաց մէջ ընդհանուր միութեան կազմաւորութիւնն :

Պահպանողական կուսակցութեան զլուսններն նախարարութեան գէմ մղած պայքարի մասին իրենց եռանդն կրկնապատկած են : Սըր Սթաֆորտ Նորթքոթ, լորտ Ժորժ Համիլթըն և լորտ Գարնարթըն այլեայլ տեղեր կ'ու բանախօսութիւններ ըրին : Մանաւանդ լորտ Գարնարթըն մանաւորապէս լինամի ցուցուց զինքն այն միջոցներուն զորս ազատական կուսակցութիւնն ձեռք առած է :

Բարիկէն Ձիւրակ քաջուած հեռագրով կը ծանուցուի թէ Սիւսեալ—Նաշանգաց իրլանտացիք համաձայն ստորագրի են Միութեան գործադիր Ժողովի կողմէ արուած հրահանգներն ճշգրտապէս գործադրել, որոց մէջ գլխաւորն է՝ մերժել վարձուց վճարումն :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՏԻՏԱՂԱՇՈՐԺ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Երթալեայ Բաժնէն և Բժ յաճ :

Բոլոր իսկի մէջ Քասթիլի Պ. Ֆլորիանոս անուն նշանաւոր օրէնսդէտն կամ փաստաւորն կը բռնակէր իւր միակ կնոջմով, և զուակ չունէր : Առաւօտ մի եկեղեցիէն ելնելով մի քանի բարեկամաց հետ շուկայն շրջապայտ ժամանակ հասաւ ոսկերչաց շուկայն և մտաւ խանութ մի, ուր ապսպրած էր շինել արծաթեայ ոսկեգոծ բաժակ մի բաւական ծանրապիւն : Ոսկերչին պատրաստած էր բաժակը, զոր կը խնայէր և հաշիւը իմանալով Պ. Ֆլորիանոս արժէքն վճարեց 200 ֆրանք և կ'ուզէր տունը զրկել զայն իւր շուրջը նայելով՝ երբ յարմար մէկը չկրցաւ գտնել, ազաւցեց ոսկերչի վարպետին որ իւր աշակերտին հետ զրկէ զայն իւր տունը : Ոսկերչի վարպետն յօժարակամ կատարեց նորա հրամանն, և ծանրապիւն բաժակն Պ. Ֆլորիանոսի տունը նորա տիկնոջ ձեռք յանձնուեցաւ :

Իտալիոյ կողմերէն երկու երիտասարդք այն օրերը եկած էին, Բոլոնիա, իրենց խաբէական ճարտարութիւններն ի գործ գնելու, որով և անարժաթ բայց շուայլ կեանք կը վարէին : Լիւէլլօ երիտասարդաց միջոյն անունն էր, միւսինն Անարուչիո : Սոքա ոսկերչաց շուկայն շրջապայտով ճիշդ այն միջոցին յարուժ Պ. Ֆլորիանոս ծանրապիւն բաժակն ոսկերչի աշակերտին հետ

իրանտիոյ մէջ զինեալ և դիմակաւորեալ խուճեր այս վերջերս զգալի կերպիւ շտացած են : Սոքա կը յարձակին անաւանդ այն վարձակալաց գէմ՝ որք կը վարձած հողերու վարձքն կը վճարեն : Այս յարձակմանց կը պատահին շատ անգամ՝ նաև այն հողատէրքորք ազարակներն մտնելով իրենց որսորդութեան իրաւունքն կը գործադրեն ի ֆնաս վարձակալաց : Այսպիսեաց կարգէն է քօաքէյ անուն մէկն, որ որսորդութեան ելնելու համար պատրաստուած պահուն նորա տան վրայ խուճ մի յարձակելով արգիլեցին զինքն մահուան սպառնալուք : Նոյնպէս ուրիշ երկու վարձակալաց տուններն այրեացաւ եղան չարագործներու ձեռամբ : Սոքա տեղեկանալով թէ ուրիշ վարձակալ մի իւր պարտքը նոր վճարած է, վրան յարձակելով հրացանի կոթի հարուածներով ծանրապէս վիրաւորեցին : Ուէքսֆորտի մէջ ուրիշ վարձակալ մի սպանելու վրայ էին՝ երբ մի քանի հողատէրք զթալով վկայեցին թէ ոչ մի ստակ չէ վճարած, և այս կերպիւ հաղիւ ազատեցաւ խեղճ մարդն չարաչար մահուանէ : Լիւէլլօ բոլոր վարձակալք հաստատապէս միաբանեցան բնաւ վարձագին չվճարելու, ըստ յայտարարութեան Միութեան :

Խորհրդարանին անդամ Պ. Օ. Տոնէլ Բիլմէն հէմ բանտը երթալով տեսակցութիւն ունեցաւ բանտարկեալ Պ. Բարնէլի և մի քանի բարեկամացը հետ : Պ. Օ. Տոնէլի տուած բացատրութեանց նայելով՝ բանտարկեալք արիւարար կը տանին ամեն նեղութեան : Միայն Պ. Միքայէլ Պոյլթըն հիւանդ լինելուն բանտէն օրձակեալ է :

Իրլանտիոյ կղերն մասնաւոր հանգանակութիւն մի բայած է ի սպաստ բանտարկելոց, որպէսզի բանտի սովորական կերակուրներէն աւելի օրէնքարար և լաւ կերակուրներ մատակարարուին բանտարկելոց առողջութիւնն անվտանգ պահպանելու համար : Քրօք Արքեպիսկոպոս 500

իւր տունը կը զրկէր, տեսան և իմացան եղելութիւնը և գրին իրենց միտքը որ թանկագին բաժակը ձեռք անցունեն :

Ուստի Լիւէլլօ զրկեց իւր Անարուչիո ընկերը որ երթայ Սեն Միչէլ եկեղեցւոյն մօտերը սպասէ իրեն գալուն և ինքն գնաց ձկնալճառաւանցն, ուր երկու օխանոց պատուական ձուկ մի գնելով տարաւ զայն Պ. Ֆլորիանոսի տունը, և ներկայանալով Տիկնոջն ըսաւ : Ձեր այն Պ. Ֆլորիանոս զրկեց այս ձուկը և պատուէր տուաւ որ չուտով փորը լեցնել տայք և աղիւ համեմունքով պատրաստէք, որովհետեւ այս կէսօրին իւր մի քանի պաշտօնակից բարեկամներուն սեղան պիտի տայ, և խնդրեց որ յատուկ ուշագրութեամբ պատրաստել տայք այս գեղեցիկ ձուկը երկտասարդն ձուկը ձիկնով յանձնելէն զկնի յայտնեց նաև թէ Պ. Ֆլորիանոս խնդրեց որ ոսկերչի աշակերտին հիմա կէս ժամ յառաջ ձեռք բերած արծաթեայ բաժակն ետ զրկէ, որովհետեւ ոսկերչին հետ հաշիւը կարգադրելու ատեն օխանոցը եղած լինելով, հարկ եղած է կրկին կշռել և հաշուին ճշգրտութիւնը դնել :

Պարզամիտ և դիւրահաւան Տիկնին հաւատաւով այս խօսքերուն անմիջապէս յանձնեց արծաթեայ բաժակն երկտասարդին ձեռք, և հրամայեց աղախիններուն որ ձուկը պատրաստելու փութան, և կէսօրին գալիք հիւրերն պատուելու համար մնացած կարեւոր գործերն ինքն կատարելէ ետեւ ուրախութեամբ նստաւ և կ'սպասէր նոցա գալուստն :

Լիւէլլօ թանկագին բաժակը ձեռք ան-

ֆրանք գրուեցաւ : Նորա ատենագրային առաջարկեց որ բոլոր իրլանտացիք չարախօս գոնէ մէկ բէնի նպաստ տան, որոց արդիւնքն պիտի լինի շաքար 25.000 ֆրանք :

Իրլանտացւոց այսպիսի դիմագրութեան առջև կառավարութեան ի գործ դրած միջոցներն անզօր կը լինին : Բայց և այնպէս կասկածելի անձանց ձեռքակալութիւնք անդադար կը շարունակուին, մինչև անգամ միջոցներ ի գործ կը դրուին ցրուել վարձակալահաց միութիւնները : Միւս կողմէ՝ Դիւանի անգամը համաժողովորդմամբ կը պաշտպանեն Հողային օրինաց նոր ծրագիրն, թէ և մինչև ցարդ մեծ յաջողութիւն չէ գտած այն : Այսպէս լորտ Հարիսթըն վերջերս խօսած ճառին մէջ յայտարարեց թէ՛ ինքն և իւր ընկերակիցք մեծապէս կը յարգեն այն քաղաքականութիւնն որուն ազդեցութեամբ յօրինուեցաւ իրլանտիոյ հողային նոր օրինաց ծրագիրն :

Իրլանտացի կալուածատէրք, որք յառաջագոյն համոզուած էին թէ լորտ Հարիսթըն կը խոսէր ընկերական նախարարութեան մէջ միակ անդամն է արապէս հակառակող Հողային օրինաց ծրագրին, նորա բերանէն լսելով այս մասին տուած գովեստն իրենց համարումն իսպառ վերջուցին նորա վրայէն :

Անցեալները Պրայթընի երկաթուղւոյն վրայ մարդասպանութիւն ընելով ձեռքակալուած Լըֆրօ անուն մէկն այս անգամ իւր ոճիւրն խոստովանելով՝ աւելցուց նաև թէ ասկէ շուրջ 10 ամիս առաջ ուրիշ մարդ մի ևս սպանեալ էր Շաթամի մէջ, և սպանեալն էր տեղակալ Ռոբէր :

Պաշտօնական յայտարարութիւն մի կը ծանուցանէ թէ խորհրդարանի գումարումն առաջիկայ փետրուար շին տեղի պիտի ունենայ :

Իրլանտայի մէջ այսօրեա կատարուած ոճրագործութեանց սաստկանալն տեսնելով կառավարութիւնն տեղւոյն ոստիկանութեան զօրաց վրայ 1000 մարդ աւելցուց :

ցուցած վազեց Սեն Միչէլ եկեղեցւոյն մօտերը ուր գտնելով իւր Անարուչիո ընկերն յայտնեց նմա ամեն ինչ :

Միչէլ եւ Պ. Ֆլորիանոսի տան մէջ այս գէպքերը կ'անցնէին, ինքն անտեղեակ՝ զուարթ և ուրախ հրապարակները կը պտտէր : վերջապէս կէսօր մօտենալով՝ բաժնուեցաւ բարեկամներէն և առանձինն դարձաւ տուն ճաշելու համար : Տիկնին զուարթօրէն դիմացը ելնելով, տեսնելով միանգամայն որ մինակ եկած է, ըսաւ : Դէր են հրաւիրեալ Պարոններն, ինչու ձեր հետ չեկան : Պ. Ֆլորիանոս իւր կնոջ աջ հարցմանց վրայ սաստիկ զարմացած՝ պատասխանեց : Դէր հրաւիրեալներու համար կ'ըսես : Ձէք գիտե՞ր որ հրաւիրեալներու համար կ'ըսեմ, պատասխանեց Տիկնին, և յարեց՝ ես իմ կողմէ ամեն բան կատարած և ամեն կերպիւ պատրաստուած եմ արժանի պատուով ընդունելու ձեր հրաւիրած բարեկամներն :

Պ. Ֆլորիանոս իւր կնոջ այս խօսքերուն վրա ապշած երեսը նայեցաւ, և կ'ըսէ : Ինչ այնպէս կ'երեւի որ դու այսօր խենթեցեր ես : Ես խենթեցած չլինելու գիտեմ, պատասխանեց Տիկնին, գիտեմ նաև որ դուք պատուական և մեծ ձուկ մի զրկած էք պատուիրելով որ փորը լեցնեմ, և աղիւ համեմունքով պատրաստել տամ, որովհետեւ մի քանի բարեկամներ ձեր հետ պիտի բերէիք ճաշելու համար : և ես ձեր ըսածներուն համեմատ ամեն բան կատարած և պատրաստած եմ : Բայց կը զարմանամ որ այժմ կ'ուզէք այս բաները չգիտցած ձեռնալ : Կ'երեւի թէ

— Բրիտանական ծովային զորութեանց տարեկան վիճակագրութիւններէն խմբուած է թէ՛ ներկայ տարւոյն Յունուար 1-էն մինչեւ Նոյեմբեր ամսոյ 23-ն 1673 շողեւաւ և առաջատանաւ կորսուած է 1 Նախակաթման արժանի է վերջին շարքին Նոյեմբեր 16-էն 23-ը 53 Անգլիական նաւերու կորուստը կը յիշատակէ։ Առաջին 13ը միայն Անգլիական ծովային զորքը ընկղւած են 93 ուղեւորաց և նաւատեսաց հետ։

ԱՄՆԻ ԻԿԱ ։ Նախագահական ճառն ի մէջ ալ կը յարաբարէ թէ՛ Միացեալ—Նահանգաց ընդ օտար տէրութիւնն յարաբերութիւնը բարեկամական են ։ Բանաժայի և փօլումպիոյ ջբրանցքին ամբողջութիւնն ապահովելու իրաւունքն Միացեալ—Նահանգաց Հանրապետութիւն վերապահելով հանդերձ յոյս կը յայտնէ թէ Բէրլին և Շիլի մէջ խաղաղութիւնն սիւսի վերահաստատուի Միացեալ—Նահանգաց զեապաններու միջոցաւ ։ Գանձարին վիճակին վրայօք խօսելով՝ երկուական նախարարին խօսքերն մէջ կը բերէ որք յոյս կը յայտնեն թէ Հանրապետութեան ամբողջ պարսն մինչև 10 տարի կը ընջուի ։ Հետեւանէս և մարտաւարքի գիները նուազեցնելու հնարաւորութիւնն կնախատեսէ ։ Նախագահն խօսքին վերջ կը յայտնէ ըսելով թէ Միացեալ—Նահանգաց Կ. Պօլսոյ դեպքաւ նախնին հակառակ իւր քանիցս խնդրանաց՝ տակաւին չէ՛ յաջողած ձեռք բերել Պ. Բարսըն միսինարին անգնչաց պատժուիլը ։

Ծովային զօրութեան մէջ կարեւոր բարենորոգմանք մտնելու և ցամաքային զօրաց թիւը 30,000-ի հասցնելու ստիպողական հարկ կը տեսնէ և ընդ վոյթ գործադրել կ'առաջարկէ ։

ԳԱՂՂԱՄ ։ Երեւակուտի անդամաց մէկ երրորդին տեղ ուրիշ նոր անդամներ ընտրելու օրինական ժամանակն առաջիկայ Յունուար 8-ին ելլով, նոյն ժամանակի կատարուելիք ընտրութեանց դրողերու պաշտօնով նշանակուած պատեւիրակաց ընտրութեան արդիւնքն յոյժ նշագանաւոր է ։ Հետեւաբար տարակոյս չմնար որ նոր ընտրութեանց առթիւ Երեւակուտի հանրապետական անդամաց թիւը սիւսի աւելնայ, որք արդէն իսկ մեծամասնութիւն ունին ։

— Թունուցեան ապստամբութիւնն վերջանալու և բոլոր երկիրն տակաւ առ տակաւ հանդարտելու մաս կ'երկէ ։ Այստեամբ սկսած են իրենց զէնքերն յանձնել և պատերազմական տուգանքներ իսկ վճարել ։ Արարաց սուրբ հա-

մարքերնիւ փխտած էր հրախրեալները բերելու ի ճաշ հող չէ՛, այստեղ կորսուած բան մի չկայ ։ Քու խօսքերէդ բան չեմ հասկընար, պատասխանեց Պ. Յորիանո, կ'երկ թէ առեղծուած կամ գաղտնիք մի կայ մէջ տեղը, զոր ոչ դու և ոչ ես չենք կարողանար լուծել, Աստուած զրկէ մեզ մի այնպիսի մարդ որ այս գաղտնիքը բերէ յերեւան ։ Բայց և այնպէս այս ստոյգ է որ, այսօր դու ինձի՛ ես քեզի փոխադարձ ինքնութիւն կ'երկեր ։

Տիկինն՝ որ արժամեայ բաժակն անդգուշաբար տուած էր, տեսնելով որ իւր այրն ստուգապէս անտեղեակ է կատարուած բաներուն՝ մեծ մտահոգութեամբ լրտաւ ։ — Տէր իմ, ինձի բողբոջին հակառակը կ'երկայ ։ որովհետեւ այն անձը՝ որ ձուկը բերած ձեր կողմէ խնդրեց արձաթեայ բաժակը որ սակերչի աշակերտին հետ զրկած էիք, և այնպիսի նշանակներով համակց զիս որ բաժակը տուի անոր ձեզ բերելու ։

Պ. Յորիանո, բաժակին յախշատիւնին իմանալով հատկեցաւ որ խաբէրայութեան մի որս եղած է, և իր կնոջ աղմուշ, անբան քեզ խաբեր են ևն պարզէ գինի՝ վաղեց տունէն գուր, ինկաւ հրապարակները, և ամեն գիմացը ելնողներուն կը հարցնէր թէ՛ տեսած են արդեօք մէկը որ ձեռքը մեծ ձուկ մի բռնած գէպի իր տունը կ'երթար, և ոչինչ յաջողութիւն չը ընենելով, ձեռքէն կնիւծ ամեն ջանքն կ'ընէր ։ մտքէն անցած ամեն կերպ ըննութիւններ ի դորձ կը դնէր ։ Բայց անմիջապէս արդիւնք մի չը տեսնելով՝ վերջապէս յուսալի կարծիք մի ունեցաւ թէ՛ կարելի է որ իւր բարեկամներն՝ ո-

մարած խայրուան քաղաքին մէջ դադողացիք չորս նորոգ տարութիւններ շինելու ձեռնարկած են քաղաքին պահպանութեան համար ։ Թուշուզցի ստեղծանակներու տեղ գաղղիացի ստեղծանակներու յանձնուած է քաղաքին անդորրութեան հսկողութիւնն ։

— Գաղղիոյ մէջ թղթ ատարութեան զուտ հասոյթն տարուհտարի զգալի կերպիւ կ'աճի, 1878-էն մինչև ներկայ տարւոյս վերջն համեմատելով 5 միլիոն ֆրանքի աճում կը տեսնուի ։ Բանդի 1878-ին յիշեալ հասոյթն էր 23 միլիոն, 1880-ին 23 միլիոն ։ Իսկ ներկայ 1881 տարւոյս վերջը Գիլիի լինի 27 միլիոն ֆրանք ։

— Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Կրէվի առաջին անգամը Կիով իւր բնակած էլիզէի պալատին մէջ ։ Նախագահ Նոյնալ էլ (Թէլէֆօն) որ Բարիդի երեք օր թմարաններու տեւտարանաց հետ հարցողակցութիւն ունելով՝ նախագահն և իւր հրաւիրած մի քանի բարեկամներն անցելու ամսոյ 23-ին դիշեր էլիզէի պալատին մէջ ։ Նոյնած տեղերնին յիշեալ երեք օր մեծ թմարաններու մէջ կատարուած համայն նուագածութիւններն և համայն երգերն յստակ լուղութեամբ վայելիցին ։

ԻՏԱԼԻԱ ։ Հոմալեթի թագաւորին և Մարկէրիթ թագուհւոյն վեհեմայեցն վերադառնալով Հռոմ մտած դիշերնին տպագիր և ձեռագիր բաղմաթիւ յայտարարութիւններ բոլոր վողողները պատերուս վրայ փակցուած էին ։ Ասոնցմէ շատերը ստեղծանակութեան ձեռամբ թէև ոչնչացան, սակայն դարձեալ բիւրաւոր օրինակներ ամեն կողմ ջրուեցան և հրատարակուեցան ։ Բաղմաթիւ ծրարներ, զրկուեցան Տէրութեան բոլոր նախարարաց և բարձրատիճան պաշտօնատարաց ։

Այս յայտարարութեանց միոյն պարունակութիւնն է ։ —

Իտալացիք, իտալական երկու գաւառներու զոհողութեամբ և ժողովրդեան կործանմամբ երկուց տարութեանց (Աւստրիոյ և խալիոյ) դաշնակցութիւնն ի գլուխ ելաւ ։ և այսօր խալիոյ զրօշակին ծաղկին կը շփուին մի հրէշաւոր միջոցներով ընդ ծայր գրօշակին Աւստրիոյ ։ Այսօր խալիոյ Հոմալեթի վերադառնալով կը մտնէ ի Հռոմ՝ յաղթանակի մը կերպարանու Աւստրիական հաղթարարական վերաբերուող զգեստաւոր եալ և ձեռքերուն մէջ ամուր բռնած այն շղթայներն որովք կ'ուզէ պրկել զՅիւսիփոսութիւնն ։

Կիկերոնեան բիժի այս քաղաքին թող բարձրադարձայնաց և տալէութեան մի աշուղակ ընդդէմ

րոց հետ նոյն առաւօտ դացած էր սակերչին խանութը, անմեղ խաղ մի կամ կատակ մ'ընել ուղած են իրեն, և արժաթեայ բաժակը չէ կորսուած ։ Ուստի սրճարան մի մտաւ հանդիշելու, միաքը դնելով որ երեկոյն տուն երթայ պատուական ձուկն ուտելու ամենայն անորժանօք ։

Այս միջոցին Լիէլլոյի ընկերն Անտրուչիօ, խորհելով որ Լիէլլո արժաթեայ բաժակն ձեռք անցուցած լինելով իր վրայ սիւսի հայրտանայ իրեն տակէ ճարտար ։ խորհելով նաև թէ ինք բան չէ կրցած ընել և ձուկը դնելու համար թաղէս մի արուած էր, միտքը դրու որ մի ուրիշ խաբէրայութեամբ ձուկը, որ երեւած պատրաստուած էր, Պ. Յորիանոյի Տիկինն ձեռքէն իւրէ ։ Ուստի գնաց Պ. Յորիանոյի տունը, և աճապարանօք վեր ելնելով՝ խնդալից դիմե՛ք բարի լուր և ուրախութեան աւետիս կուտամ ձեզ, Տիկինն, քաղաքական չգի՛ք զի ձեր այրն Պ. Յորիանոս դատաւորութեամբ արժամեայ բաժակն, որ իւր բարեկամներն կատակ մի ընելու համար տունէն բերել տուած էին, և ամենքն սիւստեղ ուրախութեամբ հաւաքուած կ'ուզեն իրենց զրկած պատուական ձուկը Պ. Յորիանոյի հետ ուտելովայն կատակը մեծարանօք փոխաբերել ։

Տիկինն՝ որ իւր պատճառաւ թանկագին բաժակն կորսուելուն համար արդէն սաստիկ ցաւօք զգածուած էր, այս բարի լուրին վրայ կրկնապատիկ ուրախութեամբ լեցուեցաւ ուստի և մեծ հաճութեամբ յանձնեց պատուական ձուկն մեծադիր պնակով և խուփով մարտը կատար մէջ ծաղաւ, յոյժ գոհ լինելով բաժա-

նորով որ մեր նահատակաց զփակներուն վրայն անցանելով ձեռք կարկառեց Վիկինայի Միտակային, այսինքն մեր դարաւոր թշնամին, և սոյն աղաղակ թող հնչէ ի ծագաց մինչև ի ծագս Խաղաղ վերջին վարան ։ մանց վրայ յաղթանակ կանգնելու ։ և Միտակային կամ զիմ իբրև վեմ պատերազմի տեսակետով համայն մեր ընկերակցաց արիւնք ինն խրախուսելու . . . ։ Հում պերթ սով յոյցն այլևս չէ խաղաղ . . . ։ Մինչև ցարդ նորա անձին մէջ մարտեցոյնք մեր տաճարաշորհութեան, անխրուտութեան, ապականութեան, ստուք կամ զիմ, այսօր կը մարտնչէր նաև ընդդէմ օտար յախշատակին, ընդդէմ Մանդուայի դաճին, ընդդէմ Պէլֆօրթի սպանին, ընդդէմ նորա որ դաւաճանի հարուածներով ընդունել տուաւ մեր քոյրերն ու մայրերն ։ Ի վայր Աւստրիական Հաղթարարութեան ։ Բնոր անմեղ սրտը ներսիցին Խաղաղական սիրտ մի կը բարձրէ, պարտին զին ի ձեռնն պատրաստուի, և մեր ժամանակի նոր զրօշակին ներքե կարգաւորուի ։ Կեցցէ՛ Յիւզափօսութիւն, կեցցէ՛ Հանրապետութիւն, կեցցէ՛ Թիւրքիա և Թրիեստ ։

Այս յայտարարութեանց մի ուրիշն հետեւեալ իմաստներով կը լընջանայ, որք առհռւմ պէրթ թմարաններու ուղղուած են ։ —

Վեհափառ Տէր, յիշատակեալ յիշատակներն առ մեծարանցաւ կը շղթաւան ։ Ձեր հայրապա հակառակ խաբէրացեցք ժողովրդեան վեհեմայեցնութեան սուշն ։ Ձեր արքայական բնութարանին հետի գոտեւեցէք երբ Յիւզափօսութեան համար պատերազմաց ժամը զարնէ ։ Ձեր Եղորդ (Սորալիոյ երկրնն Յիւզափօսին) պատահած արկանն թող օրինակ և դատ լինի ձեզ ի տեղեկութիւն ։ Կիմ դուք ևս նախատելի բոնուորութեան մի համալը փախալիք ունեալ տակ ի վիտս Ձեր է ։ Ժողովրդեան արգարութիւնն պիտի զարն Ձեզ իբրև Ազգին բուռնաց յամառ սարսուռ մի ։

ՌՈՒՍԻԱ ։ Սուրբ Գեորգիայ կարգին հիմնադրութեան սովորական տարեգարծն հանդիսաւոր կերպիւ կատարեցաւ Բեդրուզերկի մէջ առանց որեւէ արկածի ։ Այս մասին ստեղծանակութիւնն կանխաւ զգուշութեան աղբու միջոցներ ձեռք առած էր որ չարանեղ արկած մի չլուստահի ։ ստեղծանակութեան ապաւնըլ հսկողութեմ արդիւնքն եղաւ որ հանդիպի օրէն մի քանի օր առաջ՝ Բեդրուզերկի մէջ 13 կողմածըլ ասածինք ձեռք առալեց, որոց և բնութարաններն խուզարկելով սուրբ Գեորգիայ խաչանշանն կրող սպայից համազօղ կատներ զատաւ ։ Կըլիւշմաթի թէ յիշեալ կատակներն առ ձինք կը պատրաստուէին նոյն տարեգարծն հանդիպին զանալէ ։

— Տէր վին զօրավարն սպաններու փորձ մի եղաւ և վրիպեցաւ ։ Զօրավարն ինքնին բռնեց

կին գտնուելուն, բարեկամաց ըրած կատակին, և իւր ամուսնոյն ըլլալիք մեծաքանքին վրայ ։

Անտրուչիօ ծրարն ընդ անթով թուաւ գնաց Սէն Միշէլ եկեղեցւոյն մօտերը, դատաւ իւր ընկերը Վիէլլօ, և միտին վայելեցին Տիկին Յորիանոյի ձեռքը համեմատած պատուական ձուկն հանդերձ պատուական զինկով ։

Երեկոյն ուշ աստն Պ. Յորիանո տուն վերադարձաւ բարկախրտ, յորժամ և անթով, յուսով որ պատուական ձուկը սիւսի ուտէ, և աճա Տիկինն փոխալով նորա առաջն օրհնանէ ։ Աստուած, կ'ըսէ ինչ եղաւ եղաւ, բաժակը գտնուեցաւ, բայց ես ձրիապէս ապուշ, անբան և խեղճ կը շուրջալմ մնայի ։ Մի երեկը տըքիս, խելան կին, գոնց Պ. Յորիանո ։ տակաւին կը բարբառնային, բեր սա ձուկը՝ գնե՛ք ուտե՛ք, նայինք վողը ինչ յոյս կ'ունենանք ։ — Ինչպէս ձուկ, կ'ըսէ կինն, չէ որ ձեր բարեկամներն աքծաթեայ բաժակը ձեզ դարձուցին, և այս կատակին փոխարին ձուկը բերել տալով մեծարեցին ձեզ, կերաք, խմեցիք, բաժակն ալ առիք, հիմա ինչ կը բարկանայք ինձի դէմ ։

Պ. Յորիանո կնոջ պատմածներէն տեղեկանալով թէ կրկին անգամ խաբէութեան սրտ եղած են, մեծ վիշտ ունեցաւ, և արժաթեայ բաժակին հետքը գտնելու համար անպտուղ խուզարկութիւններով և ատեն ատեն կնոջ հետ կուտելով երկար ժամանակներ անցուց ։ Իսկ Տիկին Յորիանոյի անխոհեմ դիւրահաւանութիւնն կարեւոր դատ մի եղաւ համայն կանայի սեռին որ աւելի զգուշաւոր լինին այսպիսի պատգայից մէջ ։

եղևանագործն, որ խոստովանեցաւ թէ իւր նպատակին մէջ սխալած էր իկնաթիւնի զօրա- վարն կարծելով զանի :

Պէրլին : Պիլմարք իշխանի բրած մի նոր յայ- տարարութենէ կ'իմացուի թէ նա մտադիր չէ հրաժարական տալու : այլ իւր ծառայութիւն- ներն միշտ պատրաստ է մատուցանելու թէ օգտին համար : թէ և չաջուի իսկ կայսերական պատգամադրին մէջ առաջարկուած ծրարքերն ընդ ունել տալու երեսփոխանաց : բայց և այն- պէս ինքն բաւական պիտի համարի արտաքին աշխատակարարութեան վերաբերեալ անօրէնու- թեամբք զբաղիլ, ուրիշ խորհրդականի մը թող- լով ներքին գործոց հոգն :

— Իտալիոյ հետ կնքուած առևտրական դաշ- նագիրն ընդ ունեցաւ երեսփոխա. Ժողովն :

— Օսմանեան վեհա. Սուլթանին կողմէ զը- կուած Նիշանի իմթիւղի պատուանշանն Ալի Նիզամի բաշա հանգիստաւ կերպիւ մատուց- վիլնէլմ կայսեր, որոյ ցոյց տուած սիրալիր ըն- դունելութիւնն նշանակութեան արժանի է : Բանդի կայսերական պալատին մէջ փառաւոր սեղան տրուեցաւ ի պատիւ վեհա. Սուլթանին յատուկ գեղարար Ալի Նիզամի բաշային, որ Ալիլնէլմ կայսրն ու կայսրուհին քանկոյ բաժակ առաջարկեցին վրձն. անդ ինչ կէնաց Օսմանեան Սուլթանին և փան բարդաւաճման Պետութե նորա : Ի վերջոյ Գերմանիոյ կայսրն կարմիր Սերմայ մեծ խաչանշանն շնորհեց վեհա. Սուլթանին Նիզամի բաշային :

ԱՆՍՏՐԻԱ : Վիեննայի իրնկ անուն մեծ թառ- րանն Գեկա Տին գիշերը հոյ ճարակ եղաւ : Ներկայացման միջոցին տեսարաններու կամ. օթեակներու վարձոյ պրնեքուն բռնկելով սկսե- րէ հրդէհն և ստիկի արտաբերութեամբ տարած- ուելով ահալին շէնքն այդպիսիք ըրեր է : Հանդիսականաց ամենամեծ մասն հրադէղ մե- աւած են և իրենքն աղաղակաւ : Ազատուորնե- րն 60 անձինք պատահաններէն դուրս նեա- ուեր և արտաքին օգնութեանց շնորհիւ հաղիւ- իրցիքն ապագաուիլ :

— Մի ուրիշ ստիկի արեւած մ'ալ տեղի ու- նեցաւ Պէլճիւայի լիւծ քաղաքի մասերը զըա- նուած Բօքրիի ածխահանքին մէջ, ուր 66 ան- ձինք կեանքերնին կորուսին :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ : Նոր յանձնուած երկիրներէն

ԻՏՈՍԵՆԼԵՍ ԵՒ ԱՐԴԻ ԻՐԻ

Խոտմենէ, յետ կործանման ահալին Տրովադայ համաւատենէ քաղաքին, երբ դէմ եղեալ ի հայրենին իւր գաւառ Դառնայր արին յաղթանակաւ քաջախառ :

Անգէն եւող յարոյց զՏոլմէն ուժգին, Անգ սեպիւղը պատեաց զժող և զերկին, Կրքիի գետ այլ արբ զլլեօք գիլանէր, Կիրտ փառ արանց զը պանի հարկանէր :

Խոտմենէս գայ ի յեկեքս անառնայ Առ. Պոսիան բազկատարած դայս կարգայ :

Լուր ինձ, Աստուած, իշխող ծովու և ալեաց, Չանն իմ զերծմ յահագնատտ ծփանայ :

Ահ, չիք աստ ծոց, Նաւահ մեղ իտ չիք անքայթ, Չիք փրկութիւն, չիք ձեռն ստաւար շան և փոյթ, Բի՛ւ աղետ մեծ, իմ արհաւիրք մահադոյթ :

Ո՛ր հողածին սիրտ ունիցի ընդ այս ժոյթ, Վիճակեցայ թէ տեսանել զերեւակ, Չահեցիք քեզ սր ընդ առաջ նախ ելցէ :

Յայտ՛ փայլի որդի նորա անձկալի, Գիրկս արկանել հօրն փութայր սիրելի :

Կրքի յարեալն ապերջանիկ ոչ գիտէր Չի յօրհա իւր անաղորուն հաղճեղէր :

Խոտմենէս իմրկին զ իմակայ ի ցանկալի նաւահանգ խառ ժամանաց :

Նախադէ եցիկ զիզ ընդ. ուխտ իւր անհանձար Ըղիրտ նորա ճմէր մաշէր և ինթայր :

Թուէր իւրոյն հաստնել սիրելեաց, Եւ Նեմեօսի դու թշնամին մահացուաց :

Մահահամբոյր աներեւոյթ և յաչաց Չիտմենէս մէր յարեալ փորձաւայ :

Հասեալ նորա ի ծովեղբն մոլեղին,

Այժմէքի խորհրդարանին համար ընտրուելիք երեսփոխանաց մասին ընտրական մեծ շարժումն սկսած է : Ընդհանուր փափաղ կայ որ ընտ- րուելիք նոր երեսփոխաններն թէ իսլամ թէ քրիստոնեայ յիշեալ գաւառաց բնիկներէն ին- նին տեղական շահեր ունեցող : Երեսփոխանու- թեան ընդունուելու պայմաններէն մին, այն է՝ հաւատարմութեան երդումն դժուարու- թիւն մի էր իսլամ երեսփոխաններ ընդունե- լու : որովհետեւ նոքա քրիստոնէական օկղոսե- քով երգում ընել չպիտի յօժարէին : Այժմ այս դժուարութիւնն վերջուեցաւ Գէորգ թա- դաւորին մի նոր հրամանագրով, որ այս ստի- րական երգումէ ազատ կըկացուցանէ ընտրուե- լիք իսլամ երեսփոխաններ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Բ. Դուռէն գաւառաց կուսակալներուն ուղղուած շրջաբերական հրամանագիր մի հրա- հանգ, կուսայ թէ գաւառացիք չքաղաքաց մէջ կառավարիչներ հաստատուելուն պատճա- րաւ հարկ չենար կառավարչական յատուկ ժա- ղովներ հաստատելու, քանի որ նահանգին մեծ ժողովը կըձօնէ գաւառացիայն կառավարու- թեան վերաբերեալ որոշոց վրայ :

— Պատերազմական սուգ անքի ինչ կին և ո կարգադրուելու վրայ է : Արդէն հիւսական զուժարի մարին համաձայնութիւն գոյացած ինկելով տարբերութիւնն տոկոսի խնդրոյն վրայ կըդաւնայ, զոր կըպահանջեն Ռուս պատուի- րակը, բայց կայսերական կառավարութիւնն կըպիզէ թէ պատերազմական սուգ անքի հա- մար տոկոսի սկզբունքն չկրնար ընդունիլ :

— Հանրային կրթութեան պաշտօնատան գը- րաքննութեան անօրէն Արիսթոկլէս Էֆենտին պաշտօնակն եղաւ հետեւեալ պատճառաւ : —

Արիսթոկլէս Բ. Դուռէն Հանրային կրթու- թեան պաշտօնատանը գրկուած հրամանին հա- մեմատ՝ մայրաքաղաքի փոխայ վարժարաննե- րն քննութեան անցունելով տեսուեր է թէ աշակերտաց ձեռքը յանձնուած քրիստոնեա- կան գատաբրին մէջ իսլամական կրօնին դէմ ծանր թշնամանք պարունակող ծանօթութիւն մի կայ : Ատի՛ Արիսթոկլէս Էֆենտի պատառ- խանաւորութեան տակ մնացած է իրեն իր պաշտօնին հանդմանքն չարաչոր գործածած : Թէ և Արիսթոկլէս Էֆենտի գիտողութիւն կընէ

Այն ինչ ի վեր զայս էտա տիրադիր, Եստադեպեալ ի տեսիլ հէք որդեկին, Եւ գորհարեալ դուք ի դողով ընկրկին :

Անկեալ մանկան զգարանեցաւ հայրենի Ետես զնա վշաք լրեալ բերրողիլ :

Ան. Բնչ, ո՛ հայրողինք քեզ մեղայ զի այսին Չալոյ գոյն, կախուցանեմ դու յինէն :

Աղիւսեալ դուք հօրն ատամնեց անբարբառ Աստ խօսի իմահադադ չնշապառ :

Վերել... զինչքեղ երդուայ, Պիւնչ. մէ քանի Չիս փրկեցիք առաջառնօք, ծանրադէն :

Հիմ շանթաւար չառնես դու զիս, Արմմողը, Հիմ, Աղիւսեալ ոչ հէքս մտանես յալեացդ ոտառ :

Չայր ընդ բանին զիւր զգաչն պողպատ Կրկեաց մեկ յիւր սիրտ նուաղ յուսահատ,

Այլ մեքճալայրն արդեւին, և նա լայր Ձեռս ընդ իրեարս հառաւելով բախէր յար :

Արդին անահ ի ձայն խորոց ոչ, յայրճամ Մեռաց, տե՛ւ, եւ մտառ իմ փրկում :

« Հա՛ր զիս, հայր իմ, մի երկնիլ, չե՛մ վշատ, Առաքինոյդ ես եմ դաւակ քան ոչ վատ » :

Խոտմենեայ դէմք հարկանին ի դալկան կրթի յաղուշ, քոտմենք յոսկերս ընթանան,

Դողան դաւաճիք պատէ զնովաւ աշ տխուր, Բօց տանուն աչք և առտունք զարարուա :

Չարհարային դիտակ ի վեր դիզանան Այտահարեալ սուր ի ձեռն նայն հետայն :

Միւն ի սիրտ քաջ զաւառանայն զեղանի, Բարեան իւրում թաւալզըր անկանի :

Հարս ան ստալի... անմեղ մանկին առժամայն ի ստուերս մահաւ արտանունքն ծանրանան :

Այսպէս զուժակ Խոտմենեան աշ, մեռաւ :

Իւր զուշան հարեալ անգութ մանկ աղաւ :

Թէ՛ յիշեալ անպատեհ ծանօթութիւնն ձեռա- գրին քննութեանն ետքը մեծուած է :

— Բերայի Բաշայ Բալաս անուն աղջկանց վարժարանին խոսմակալութեան գործունեայ և բազմաբնիւ հոգածութիւնքն տեսնելով Խրիս- թաքի Զօղրաֆօս Էֆենտի, ՅԱՅ Օսմանեան ոսկի- նուերեց ի նպատակ յիշեալ վարժարանին :

— Նախորդ թերթալ ծանուցած էինք թէ Դատական նախարարութեան կողմէ գաւառաց կուսակալներուն ուղղուած շրջաբերական մի հիւպատոսայ իրաւաւորութեան չափաւորութիւն տալ կըհրամայէր : Դեպքանայ գիտաւոր թարգ- մանք մայրաքաղաքիս ուսական զեռաշնա- տունն նիւտ դուժարեցին յիշեալ շրջաբերա- կանն նկատողութեան առնելու համար :

— Կայսերական հրամանաւ որոշուած է որ ա- ռաջիկայ Մարա ամանն սկսեալ տէրութեան բոլոր պաշտօնատուներն իրենց գործառնու- թեանց հաշուեկալութիւնն կրկնատուարի գը- րութեամբ կատարեն :

— Հանրային կրթութեան նախարար անուա- նեցաւ Պետական խորհրդ. անդամ Ալի Ֆուատ Պէյ և Ա. կարգի Մէհմետ պատուանշանն շնոր- հաւեցաւ նմա :

— Մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող պարտիզնե- րէ լանդը ծխախոտ կամ թէնիլքի ծախելու արտօնութիւն տուող թէգիլերն առնուլ չէին ուղղօք, առարկելով թէ իրենք օտար հոյա- ռակներն : Բայց կառավարութեան կողմէ ա- ռաջարկուած լինելով նոցա որ կամ թէգիլերն առնուլ կամ իրենց խանութները դոցեն, ա- նոնցմէ անհնազանդ քանուղներուն խանութ- ներն զինուորական զօրութեամբ փակուեցան :

— Վեհա. Սուլթանին հրամանաւ կառուցուե- լիք Մէլլէն անուն վարժարանին հիմնարկու- թիւնը հանգիստալէս կատարուեցաւ ի ներկայ- ութեան Հասարակաց կրթութեան նախարարին և ուրիշ հանդիսականաց : Այս առթիւ ոչխար- ներ զննուեցան և բարեմաղթութիւններ կար- դացուեցան յանուն վեհա. Սուլթանին :

— Մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակուած էլ- ձեկայիւ արաբերէն-լրագրի տօրն լոճադիր Ահմետ Փարիս Էֆենտին Օսմանիէ Դ. կարգի պատուանշանն շնորհուեցաւ :

— Այլամ Վարօրի Էֆենտի տեսուչ կարգե- ցաւ տարաբերութեան պաշտօնական գործոց, և մասնաւորապէս Բուսակաս նոր տարաբեր- թեանց վրայ հսկելու պաշտօնալ :

— Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց մայրա- քաղաքիս նոր դեսպան Երչարլի պալատան մէջ վեհա. Սուլթանին ներկայանալով իւր պաշ- տօնական վիպագրերն մատուց Նորին կայսերա- կան Վեհափառութեան :

— Եւթերի Էրթէմ Ալի Նիզամի բաշային Օս- մանիէ Ա. կարգի պատուանշանն շնորհուեցաւ :

— Մայրաքաղաքիս գաղղիական թղթատունն յանձն առած է Հիլլեմական թղթատանց փակ- ման պատճառաւ նոյն թղթատարութեան վե- րաբերեալ գործոց անօրէնութիւնն :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամենա. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր հրաժա- րական արգէն ծանուցուած լինելով, կարեւոր կըհամարիմք Նորին Սրբազնութեան Բ. Դուռն զրկած հրաժարագրին թարգմանութիւնը, ինչ- պէս նաեւ աւ Աղդ. Ժողովոյ Առնեալեան ուղ- զած պաշտօնագրի պատճենն, Մափա լրագրէն առնելով մեր ընթերցողաց առջև դնել :

Ասեմախայլ Տէր,

Ինչպէս դիտէ Ձեր Ասեմութիւնը, դրաւ որ և լիւս- նայի կերպով խնդրած էի քանկոյ ընդունիլ իմ հոռ- ժարական պատրիարքական պաշտօնէն, որ յանձն- ուած էր ինձ և զոր կըվարէի անարժանաբար :

Մական անձիս տկարութիւնն որ քան զոր կըստա- կանայ, և եւ անձամբ անկարող եղած եմ արա- ժանայն վարել նոյն պաշտօնը : ուստի կ'աղաչեմ որ շնորհ ընէ Օրդատարաւ Սուլթանն ընդունիլ իմ հրա- ձեղտ և արձակել զիս պատրիարքական պաշտօնէն, չորհելով իմ աղաւ իւր գործակից ակրարէն, որուն կըկարօտիք յարամալ :

Մնամ... 14 Նոյ. 1881 (Սարգսիւր-Լէ-Կ) ՆԵՐՍԷՍ

Վսեմապատիւ Առաջնորդական Կոնգրեսի Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ՝

Յայտնի է ամենեւեմ իմ անձնական տկարութիւնը և մինչև ցարդ բազմաթիւ հրաժարականներ անընդունելի եղան ժողովին կողմէն, այլ չկրնայով տուել այլ ևս այս պաշտօնին՝ որ հիւանդ մարդու մը համար խիստ ծանր է, և հաւատարմով որ ալ ներողամիտ կըզտուիք նուազապէս, այսօր ինչպէս որ Վսեմապատիւնս, յանձնելով իմ սիրելի Ազգս օգոստոսական Սուրբ Գրքի ղեկավարութիւնը։

Զոր և Պատկառելի Ժողովոյդ յայտնի է որ ես բազմաթիւ թերութիւններ ունեցայ իմ տկարութեանս և գրեթէ անփորձութեանս պատճառաւ, այլ ևս ակամայքնեղութեամբ չէի զոյս պաշտօնի ստիպեալ ի բուն խախտանքնայ ազգայնոց և ժողովոյդ, այն ժամանակներն տաղանտաւոր չէի։ Երբեք չէի ստուգած, այժմ խաղաղութիւն է։ Հիմա աւելի փորձառու աւելի կորովամիտ մէկը ընտրել պէտք է այս պաշտօնին, զի իմ մնալ ալ այստեղեւն յոյժ վնասակար է ազգին ամեն տեսակ տուրք։

Զոր ներողամտութեամբ ուրիշ տարիի չափ ակամայ վարելով զայս պաշտօնին՝ ներում կըխնդրեմ իմ օրակա տուրքեանց, և ազգաց ու ազանց յախտանական Հօրմէն իմ սիրելի Ազգիս անսպառ օրհնութիւն և երկար երջանկութիւն մաղթելով, կըխնդրեմ Ժողովիդ որ իր անհրաժեշտ բարեփոխութիւն և վարձատրութիւն նուազապէս այլ ևս իմ խօսքս չընէր։

Ազգային

ՆԵՐՍԷՍ ԵՎ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Յ. Գ. Թէ պատկառելի Ժողովիդ և թէ՛ Վարչական Խորհրդոյ անդամակից պատուական ընկերակիցներէս, և՛ եղբայրական և աշխարհական ամեն վաստակակից եղբայրներէս յանձնուս գոհութիւն կըյայտենմ, և վասն ամենեւեմ աղօթելով եմ։

Ն. Ե. Վ.

—Ամենա. Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականն Բ. Դուռն ոչ միայն չէ ընդունած այլ նաև յորդորած է զՆորին Սրբազնութիւնն շարունակել իւր պաշտօնն։

Նոյնպէս Ազգ. Ժողովն յատուկ նիստ գումարելով որոշած էր որ իւր դիւանաց Առաջնորդական և Վարչական Խորհրդոյ անդամք, Ամենա. Ս. Պատրիարք Հօր երթալով յանուն Ազգային Ժողովոյ խնդրեն որ շարունակէ իւր պաշտօնն։ Սոյն պատգամաւորութիւնն կատարուելով, Նորին Սրբազնութիւնն Ազգային Ժողովոյ իւր վերայ ցոյց տուած ջերմ համակրանաց մասին շնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ՝ անձնական տկարութեանն օրհանգորդականաբար իմացնելով իւր հրաժարման վրայ պնդած է։

Մայրաքաղաքիս թաղերէն բազմաստորագիր հանրազրուութիւններ ևս Ազգին կամէն կըյայտենին թէ խորին ցաւ զգացած են Նորին Սրբազնութեան հրաժարման համար և կըխնդրեն որ Ամենա. Ս. Հայրն վերադառնայ յիւր Պատրիարքական դասն։

—Արդէն գիտեն ընթերցողք որ մայրաքաղաքիս Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին վաղեմի սահմանեալ հացի և մսի շնորհը, որ կայսերական կառավարութեան կողմէ կը տրուէր, ժամանակէ մի վեր դադարած էր։ Ուրախութեմ կ'իմանանք որ նախարարաց Ժողովոյն մէջ որոշուելէ նոյն շնորհն ըստ առաջնորդ շարունակել, Բարեխնամ կառավարութեան իւր հաւատարմով հպատակ Հայ Ազգիս վրայ ունեցած առատագրութիւն սիրոյն և հայրական խնամոյց մի նոր ապացոյցն է այս, որ Հայ Ազգիս երախտագիտութեան վրայ դարձեալ իրաւունք կ'ստանայ։

Գաւառիս Ազգային Երեսփոխանական Ժողովն իւր Լիբրոյ նիստն ըրաւ ամոռն 33ին հինգշաբթի Սրբազնորդարան ընդ նախագահութեամբ Գեր. Ս. Առաջնորդ Հօր և Առաջնորդական Կոնգրեսի Սրբ. Գրի. Չիլիկիւնեանի։ Եւ դարձեալ զբաղեցաւ ազգիկանց համար նոր և ընդարձակ վարձարանի մը շինութեան խնդրով, որ ինչպէս արդէն ծանուցած էինք, որոշուած էր շինուիլ Ս. Ստեփաննոս Եկեղեցւոյն գերեզմանատան հարաւային կողմը պատշաճաւոր տեղ մի։

Բայց յիշեալ շինութեան Գանձաւորութիւնը կողմէ բացատրութիւն տրուեցաւ Ժողովոյն թէ Պ. Բօքօ Վիթալիս ճարտարագետն, որ կառավարութեան պաշտօնական ճարտարագետն՝ միանգամայն իւր մասնագիտութեան մէջ քաջահմուտ անձ է, քերականատան մէջ վարձարան։

Նի մը կառուցուիլ խիստ անպատէհ և վնասակար դատելով մի առ մի բացատրել էր գեռաբոյս աշակերտութեաց վրայ լինելիք տխուր տպաւորութիւններն միշտ աչաց առջև տեսնելով խուռն մահաբաններուն բաղմունք իւրեն, մանաւանդ մանկաւորն անոնց մէջ յաճախ շրջագայելով փնտրելով շողիներու արտաշնչութենէ կրեւիք քննաներն։ Վերջապէս Գանձաւորութեան համոզուելով սոյն ծանր առարկութեանց առջև համամիտ գտնուել է ճարտարագետին առարկութեան որ աւելի պատշաճաւոր և աւելի դիւրագին կըզատէ նոր վարձարանն արդի վարձարանի տեղոյն վրայ կառուցանել, կամ այժմու չէնքն պահելով նոր յարկեր հիմնել և կցելով ընդարձակ և կամ չէնքն քանդելով բոլորովին նոր կառուցանել։

Ժողովն սոյն յայտարարութիւններէն գոհ լինելով, խնդրեց Գանձաւորութեան որ ճարտարագետին միջոցաւ յատակագիծ մի պատրաստել տայ, յաջորդ. նստին մէջ նկատողութեան առնելով։

Ժողովն զբաղեցաւ մի ուրիշ խնդրով ևս որ ոչ նուազ կարեւորութիւն ունի, Ազգ. վարչութեան Գաղաքական Ժողովն և Տնտեսական Խորհուրդն ասիկ յառաջ խառն նստին մէջ համաձուլութեամբ որոշած էին սուրբ Ստեփաննոս Ե. կեղեցւոյն Արեւմտեան, հիւսիսային և հարաւային սիւնաղարդ երեք գաւիթներն մարմարաշէն յատակել տալ, որ 30 տարիէ ի վեր գեռ ևս յատակուած չլինելով բարեպաշտ Ժողովուրդն անհանգիստ կըլինի, և հոն ու փոշին շատ անգամ տաճարին ներսիդին Ժողովուրդեան վրայ կըլցուի։ մանաւանդ ամառնային եղանակի մէջ՝ յորում տաճարի դրանց կայեայ վարագոյրք բաց կըլինան։

Ազգային վարչութիւնն ճարտարագետներու միջոցաւ գաւիթներու տարածութիւնն չափել տալով քանի կտոր մարմարեղէններու պէտք լինեն, և օրողչէքներն ստուգելով հաւանական հաշուով 200 օսմանեան ոսկիէն թերեւս սակաւինչ աւելի ծախք մի քտած էր։ Սոյն գումարին կէսն արդէն պատրաստ ի ձեռին ունի, միւս կէսն հողալու համար առանց ազգային արկղին դպելու, (որովհետեւ երեսփոխանութիւնն արդէն որոշած է 1881—1882 ազգային երմտացոյցն) միջոցներ խորհելով հանդանակութեամբ կամ փոխառութեամբ պակաս լեցնելու մասին հարկ տեսնուած էր խնդիրն երեսփոխանութեան հանել։

Երեսփոխանական Ժողովն կարեւոր գտաւ Ազգային վարչութեան սոյն առաջարկն, և որոշեց արտօնութիւն տալ նմա ձեռնարկել գաւիթներուն յատակաշինութեան, ծախսը պակաս կամ հանգանակութեամբ և կամ այլեայլ միջոցներով հայթայթելէ զինի։

ՏԻՊԱԿԱՆ ԼՈՒՐՆԻՐ

Աշխարհիս շուրջ պտրտելու ելնող Սէյլոն շողեհաւան անցեալ եօթներկի մէջ քաղաքս Ժամանեց, որոյ ուղեորներէն շատերն եփեսոսի հնութեանց այցելելէն զինի վերադարձան ի շողեհաւան, որ մի քանի օր մնալէ զինի մեկնեցաւ իւր ուղևորութիւնը շարունակելու։

—Կ. Պօլսոյ Ամենա. Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման լուրն քաղաքս հասած ժամանակ մեր Գեր. Ս. Առաջնորդ Հայրն ընդ Երեսփոխանական Ժողովոյ դիւանի անդամոց փութացին հեռագրաւ յայտնել Ն. Ե. Վ. Երբազնութիւնն թէ իւր հրաժարման լուրն յոյժ տխուր տպաւորութիւն ըրած է Ժողովուրդեան վրայ, և կըխնդրեն որ բարեհաճի յետո ընդունելով իւր հրաժարման վերստին շարունակել Պատրիարքական բարձր պաշտօնն ի գոհութիւն և յուրախութիւն Ազգին։

Ամենա. Ս. Պատրիարք Հայրն սոյն հեռագրին ի պատասխան հեռագրաւ իւր շնորհալուրութիւնն յայտնեց Չիլիկեանցի ազգայնոց այս ազնիւ զգացմանց, յայտարարելով միանգամայն թէ իւր անձնական տկարութենէ ստիպեալ որոշած է այսուհետեւ բնաւ եղբէք պաշտօն չստանձնել։

—Վերջին չորեքշաբթի գիշեր տխուր դէպք մի տեղի ունեցաւ Պուճա գիւղին մէջ։

Քաղաքիս ազգայիններէն Պ. Թ. Ծ. որ քաղաքիս մաքսատան թարգմանն է, նոյն գիշեր Պուճա գիւղն իր բնակարանին մէջ սպանութե փորձի մի եղբարկուեցաւ։ Կէս գիշեր ատեն տան աղախնոյն այրն զինեալ նորա վրայ յարձակելով մի քանի տեղէն վիրաւորեց զանի և փախաւ։ Բարեբաղդաբար վերքերն փոխեցաւ որ չեն երևիր առայժմ։ Կտաւ լարութիւնն հետամուտ է սնրագործն ձեռքալուրելու։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Անիոն. Անցեալ եօթներկի մէջ հետեւալ վաճառմանք տեղի ունեցան։ Գորահիւարի ապրանք 89 կողով, չէքին 120—123 շուրուչի։ Իսկ վերջին եօթներկիս մէջ վաճառեցան գրեթէ 22 կողով Եկելի և Պօղոսաբէր ապրանք, չէքին 125—130 շուրուչի։

ԲԱՄՊԱԿ. Մեքենայուած ապրանքէն կենդինարն 390 շուրուչի, և Առանայի ապրանքէն 350—354 շուրուչի վաճառեցան 200ական հակ։ ԲԱԼԱՄՈՒՏ. Պրուլօ կողուած ապրանքէն 6000 կենդինար 62—86 շուրուչի։ Իսկ բանուած ապրանքէն 26,000 կենդինար 90—117 շուրուչի։

ԾԱՆՈԹՅՈՒՄ

Տօթթօր Սիրականն քորերը հինգ տարի Ամերիկա Նիւ—Եօրքի կանանց բժշկական համալսարանին և հիւանդանոցին մէջ անցուցած և մեծաւ պատուով բժշկութեան, վերաբուժութեան և մանկաբուժութեան տիրումը ընդունած, նաև Նիւ—Եօրքի կանանց հիւանդանոցին մէջ առաջին ատիճանի բժշկութեան պաշտօնը վարած ըլլալով, այժմ դարձած են Զմիւռնիս և պատիւ ունին ծանուցանել Արդոյ հասարակութեան թէ իրենց բնակութիւնը հաստատած են գետեղբայր կողմը Վիճեան փողոց թիւ 19, որ ամեն օր մինչև կէս օր պատրաստ կըզտուին իրենց դիմող հիւանդները դարմանելու, նաև կըծանուցանեն Արդոյ Հասարակութեան որ ամեն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը մինչև կէսօր իրենց խմող աղքատաց ձրխորոյ սիւսի նային։

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵՈՒՆ

Տեսանք երկու գեղեցիկ աշխատասիրութիւններ Տէտեան տպարանէ յառաջ եկած, որոց մին է ԼԻՈՆԻ ՍՈՒՐԶԱՆԻՍԿԻ տրամերգութիւն ի հինգ արարուածս գործ Մօրօյի։ Սիրտեցի եւ Տրպուրի։ Միւսն է ԿՆՈՋ ՄԸ ՎԵՊԸ, Ա. հատոր, հեղինակ Ալեքսանդր Տիւմա Ուրլի։

Սոյն երկու կրթալի երկասիրութիւնք բարգմանութիւնք են ազնիւ կուսակալ Տ. Սոփիայի, որ իւր օգտամեծաբարակամ գործունէութեամբ նախանձն օրինակ կըհանգիստայ իւր սեռին։

Վերջիցեալ ԿՆՈՋ ՄԸ ՎԵՊԸ ահուհ մատենան ազնիւ բարգմանութիւնք երախտագիտական զգացմամբ նուիրած է իւր սիրելի հօրեղբոր Մեծա. Գ. Յովնանէս Բաբազեանի, որոյ ընտանեկական գութով իր խնամարկութիւններէ գաւա՛ ազգասիրական առատաձեռնութիւնք քաջայայտ են, զորս եւ շատ անգամ ասիք ունեցած են ազգային իրազգութիւնք գոյութեամբ յիշատակելու յիշ խիւսանց։

ՄԵՏԵՐԱ

Գ. ՀԱՏՈՐ

Սոյն պատուական մեծահատոր երկասիրութեան երրորդ հատորն ալ կը հրատարակուի այսօր որ կը պարունակէ Դեպքիս, Աշխարհ և Գրական, կարեւոր ու օգտակար յօդուածներ և թարգմանութիւններ, աշխատասիրութեամբ Մեծ. Գ. Ստեփանի։

Պարունակութեան ընդարձակութիւնն, նիւթերու ընտրութիւնն, զբաղման ճաշակն, և ժամանակիս ուղեղն համեմատ յառաջդիմական դաղախարներու տեսութիւնքն, որովք լին ևս գոյութեան ամբողջ 240 չափ կ'ըլլեն, մեր Ազգի համար յոյժ կարեւոր մտք տեսներէ մին ըրած են զայն։

Մէտօրայի մէջ մի հատորն գինն է մէկ արծաթ մէճիտիէ։ Կըծախուի իւրիւր, Գ. Ստեփան դրատունն ի Սեւրի խան վերի յարկ թիւ 17։ —Կ. Պօլսո Գ. Ս. Զրէնկեան դրատունը և հայ դրամաճառարով։

Տէր Լուսինայ

Գ. Կապուս Գ. Պալատարեան

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԵՍԼԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐԵՍԼԱՆՈՒԹՅՈՒՆ